

2e zondag van Pasen, Jaar A, 16 april 2023, Beloken Pasen Fred van Kan

Zoals vorige week met Pasen is ook deze morgen de Paaskaars ontstoken. De duisternis is geweken, het licht schijnt. De steen is weggerold, de dood heeft niet het laatste woord. Licht in plaats van duisternis, hoop in plaats van wanhoop, liefde overwint, niet haat. Dat is de boodschap van Pasen. Het verhaal van Jezus van Nazareth is het verhaal van trouw aan je idealen tot de dood toe en ook het verhaal van Hem die door de dood heen leeft in zijn leerlingen en in ons.

Die vreugdevolle boodschap was er niet direct. Twijfel, we zongen er zo-even van, voerde de boventoon. "Jezus van Nazareth... was een profeet, machtig in woord en daad... Ze hebben Hem gekruisigd. Wij hadden zo gehoopt dat Hij het was die Israël zou verlossen, maar inmiddels is het al de derde dag sinds dat gebeurd is." Dat is zoals de Emmaüsgangers en andere leerlingen het na Jezus' kruisiging voelen. Hun leidsman op wie zij bouwden, aan wie zij hun toekomst hadden toevertrouwd, is de kruisdood gestorven, een gruwelijke dood die door de Romeinen alleen aan slaven, geminachte tegenstanders en misdadigers werd voltrokken. De man die moest zorgen voor een omkeer in de sociale verhoudingen, de man die het volk Israël van de Romeinen zou bevrijden, hij is niet meer. Het ene moment nog was Jezus hun held. Het volgende moment hing hij aan het kruis genageld, zoals een ordinaire misdadiger. Alle hoop was vervlogen. Hij op wie zij al hun vertrouwen hadden gesteld, was niet meer. De klap was groot geweest. De beweging van Jezus was voorbij.

Toch stopte de beweging die Jezus van Nazareth was begonnen niet met zijn sterven. Dat heeft alles te maken met de bijzondere ervaringen die zijn leerlingen de dagen na zijn kruisdood doormaken. De apostel Paulus vat die ervaringen een kleine twintig jaar later helder samen. Hij tekent in zijn eerste brief aan de christenen van Korinthe heel kort en bondig de kern van het geloof van de eerste christenen op, in een formulering die hij had ontvangen van de leerlingen in Jeruzalem. Hij schrijft: "In de eerste plaats heb ik u doorgegeven wat ik zelf als overlevering heb ontvangen, namelijk dat Christus gestorven is voor onze zonden, volgens de Schriften, en dat Hij begraven is, en opgestaan op de derde dag, volgens de Schriften; en dat Hij is verschenen aan Kefas en daarna aan de twaalf."

Dat is de kern van het geloof. Alles wat de evangelisten vele jaren later zouden schrijven, geeft in verhalen uitdrukking aan dit oudste geloofsgoed: Jezus is gestorven, begraven en opgestaan.

Van Jezus' sterven en begraven kunnen we ons goed een voorstelling maken. Maar een opgestane mens? Niemand heeft ooit een mens fysiek zien terugkeren uit de dood. Dood is dood. Ja, na een schijndood zijn mensen soms weergekeerd in het leven. Maar naar de wetten van de natuur is de dood onomkeerbaar. Zo is het ook voor de apostel Tomas. Tot hij zelf ervaart dat Jezus werkelijkheid voor hem is èn blijft en hij uit heel stellig zijn geloof: "Mijn Heer en mijn God!"

Ook Paulus is heel stellig. Hij heeft niet de ervaring van de eerste leerlingen maar ook voor hem leeft Jezus en Paulus schrijft zelfs dat Jezus zich ook in hem openbaarde. Een diepe innerlijke ervaring dus, maar daarmee is Jezus' verschijning aan Paulus niet minder reëel.

Ik ben ervan overtuigd dat het geen enkele zin heeft om nauwkeurig te proberen na te gaan of en hoe Jezus uit de doden is opgestaan. Daar zijn heftige disputen over gevoerd, zijn bibliotheken over vol geschreven en zullen nog vele boeken en

internetpagina's mee gevuld worden. De bijbel geeft geen nauwgezette, journalistieke optekening van Jezus' verrijzenis. We komen alleen te weten hoe zijn leerlingen hem aanschouwen. En dat is wat er toe doet: de intense, vreugdevolle en bevrijdende ervaring die zijn leerlingen ondergaan. Jezus' kruisdood blijkt niet langer het einde, maar een nieuw begin. Hun meester is nog steeds bijna tastbaar dichtbij. De hoop die Jezus hun gegeven had, keert terug, ze zien met nieuwe ogen. Zij moeten spreken van Hem, zij roepen Hem in herinnering en zij herhalen zijn verhalen. Ze breken het brood en drinken de wijn en weten, Hij is in hun midden. En ze kunnen door. Meer nog dan tijdens zijn leven verstaan zij Jezus' betekenis, ze zien aanwijzingen in de Schrift dat Jezus de weg die Hij ging wel moest volgen ten einde toe, zij krijgen steeds meer weet van de mens bij uitstek die Jezus was, het beeld wordt helder en compleet.

Wij zijn de apostelen niet, maar staan wel in de beweging die zij tweeduizend jaar geleden begonnen. Wij zeggen de weg te gaan die zij gingen. Wij noemen ons volgelingen van Christus en zijn op deze zondag Beloken Pasen naar hier gekomen. Zonder ons geen Licht van Christus. Zonder ons geen opgestane Heer, zonder ons geen nieuw begin, geen nieuwe hemel en geen nieuwe aarde.

We hebben het licht van de Paaskaars ontstoken. Maar dat licht in ons innerlijk brandend houden, daar komt het op aan. Onze wereld heeft het zo nodig!

Wij, u en ik, kunnen het verschil maken: liefde in plaats van haat, gerechtigheid in plaats van onrecht, vertrouwen in plaats van achterdocht, aandacht voor elkaar in plaats van egoïsme, eerbied voor andere godsdiensten zoals de islam in plaats van verkettering, geen muren bouwen, maar muren afbreken.

Dat zijn grote woorden. Maar waar het op aankomt zijn kleine gebaren, gebaren van barmhartigheid, van tederheid en compassie.

In een van zijn dagboeken laat de priester Henri Nouwen Christus tot zijn leerlingen zeggen: "Ik ben nu binnen in je en vervul je met kracht voor je spirituele opdracht in de wereld, om voort te zetten wat Ik begonnen ben. Jullie zijn de levende Christus". Vervolgens noteert hij: "Terwijl velen zich afvragen of Jezus werkelijk uit het graf is opgestaan, vraag ik me af of dit niet elke dag plaatsvindt, zolang we onze ogen maar open hebben om te zien en onze oren om te horen".

Ik wens u en mij toe dat dit ook aan ons gebeurt, dat ook wij ervaren: de Heer leeft, dat ook wij ervaren: leven is sterker dan de dood. Mogen wij als de eerste leerlingen zien met nieuwe ogen, mogen wij met Tomas zeggen: mijn Heer en mijn God. Mogen wij in de geest van Jezus ons leven inrichten, met aandacht voor zijn kernboodschap van liefde en gerechtigheid. Dan staat hij op in ieder van ons. In de woorden van onze geliefde schrijver en poëet Huub Oosterhuis:

"Moge ons voor waar verschijnen
die genoemd wordt zoon der mensen
die gezegd wordt dood maar levend
die gehoopt wordt mens voor allen.

Moge ons verschijnen deze,
niet in droom, in stand van sterren,
niet als spiegelbeeld in water
maar in mensentaal van liefde."

Amen.